

Úti jelentés
5th Czech Onomastic Conference
Kovács-Sipos Bíbor Klára

Tizenhat év után, április 7–10. között került megrendezésre a 5. Cseh Névtani Konferencia, amelynek a prágai Cseh Tudományos Akadémia adott otthont. Az eredetileg a pánszláv régió névkutatóit összefogó szakmai rendezvény egy ideje angol nyelven is biztosít előadási lehetőséget, így a konferencia 85 előadója jórészt Közép-Kelet-Európából és a Balti államokból érkezett.

A konferencia megnyitóján szó esett a névtan tudományközi voltának kérdéseiről, ugyanis országonként változó, milyen diszciplínához sorolják: míg a névtan Magyarországon a humán tudományok, azon belül is a nyelvészet körébe tartozik, és önálló tudománynak tartjuk, addig más országokban a kulturális antropológia vagy a szociológia segédtudományaként kezelik. A névkutatók gyakran „egzotikus fajként” érzik magukat kutatócsoportjaikban, konferenciákon, hiszen a nevek vizsgálata éppen a társadalmi beágyazottságuk miatt csakis interdiszciplináris módon történhet eredményesen; ezért több tudományág módszertanának, elméleteinek, szakirodalmának ismeretét is el kell sajátítanunk hozzá. Épp ezért frissítő élmény volt egy olyan konferencián részt venni, ahol szinte kizárólag névkutatók osztották meg kutatási eredményeiket.

Az esemény négy napja során két szekció futott egymással párhuzamosan, egy angol és egy szláv (cseh, lengyel, szlovák) nyelvű. A szekciók egyes névtani kutatási területek, illetve névtípusok köré szerveződtek, például Névtan és történeti nyelvészet, Névtan és a politika kapcsolata, Családnevek, Márkanevek stb. Nyelvtudásom korlátai miatt kizárólag az angol nyelvű szekciókon tudtam hallgatóságként részt venni. Egy kivétellel az összes szekciót meghallgattam, a húszperces előadásokat követő tízperces vita alatt több alkalommal kérdéseket is intéztem az előadókhoz. Saját kutatásomban keresztnévvel és írói névadással foglalkozom, azonban nyitottan és érdeklődve hallgattam a névtan más területeit és más országok, kultúrák névtanát kutató tudósok eredményeit. A hallottak tágitották a szakmai látókörömet a nemzetközi névtan terén, a látott módszerek, vizsgálati kérdések, szakmai terminológia a saját kutatásom szempontjából is hasznosak és elgondolkodtatók voltak.

Számos neves közép-kelet-európai névkutató tisztelte meg jelenlétével a rendezvényt, többük munkásságára magam is támaszkodom a jelenlegi kutatásomban. A konferencián az

ELTE több oktatója, köztük a témavezetőm is részt vett, akik kiterjedt kapcsolati hálójuk folytán több nemzetközi névkutatóval is összeismertettek. Kiemelkedő volt számomra ismeretséget kötni egy észt névkutatóval, aki hozzám hasonlóan hazája nemzeti névdivatját kutatja, vele többször is szakmai diskurzusba elegyedtünk, és a továbbiakban is segíteni fogjuk egymás munkáját akár szakirodalommal, akár szakmai tanácsokkal, meglátásokkal.

A saját előadásomra a konferencia második napján, április 8-án került sor, a Tulajdonnevek az irodalomban és a fordításban című szekcióban. Előadásom címe „Imaginary women of the imagined past – The naming of female characters in 18th- and 19th-century Hungarian historical fiction” volt. Egy történelmi és irodalomtörténeti felvezető után bemutattam Dugonics András és Vörösmarty Mihály honfoglalásról szóló epikus műveinek névadási módjait, amelyekkel a női karakterek számára alkottak „rég Magyar neveket”. Az előadás a hallgatóság visszajelzései alapján érthető, jól felépített és alapos volt, annak ellenére, hogy egy viszonylag specifikus kérdéskört járt körbe. A vita során elhangzott kérdések, felvetések irányt mutattak a témakör további elmélyítéséhez, pontosításához.

Összességében sikeresként könyvelem el életem első személyes formában megvalósuló nemzetközi konferencián megtartott előadását, megtisztelő volt bemutatni kutatásom részeredményeit a szakma nagyjai előtt. Az előadás írott formában is megjelenhet majd az Acta Onomastica című névtani folyóirat következő számában, ezzel a lehetőséggel mindenképpen élni fogok.

